

(१९४७) २०२१०९८६४५२) २८

सन १९४७ चा मुंबई अधिनियम क्रमांक ३

मुंबई होमगार्ड अधिनियम, १९४७

(२२ मार्च १९४७)

हया अधिनियमात पुढील आदेश व अधिनियम याअन्वये अनुकूलन, रूपभेद व सुधारणा करण्यात आल्या आहेत :—

सन १९५० चा मुंबई अधिनियम ११.

विधी अनुकूलन आदेश, १९५०.

सन १९५४ चा मुंबई अधिनियम ४.

मुंबई विधी अनुकूलन (राज्य व समवर्ती विषय) आदेश, १९५६.

सन १९५८ चा मुंबई अधिनियम ७५.*

होमगार्डची रचना करण्यासाठी तरतु इ करण्याबाबत अधिनियम

ज्याअर्थी, *[मुंबई राज्यात] आकस्मिक प्रसंगी उपयोग करण्याकरिता व इतर कारणांसाठी स्वयंसेवक संघटनेची तरतु इ करणे इष्ट आहे, त्याअर्थी, याअन्वये पुढीलप्रमाणे अधिनियम करण्यात येत आहे.

१. (१) हया अधिनियमास मुंबई होमगार्ड अधिनियम, १९४७, असे म्हणावे.

'[(२) तो संबंध मुंबई राज्यास लागू असेल.]

संक्षिप्त नाव,
व्यापी व
प्रारंभ.

*उद्देश व कारणे याचे निवेदन यासाठी मुंबई सरकार राजपत्र, १९४७, भाग पाच, पृष्ठ २५ पहा. विधानसभेतील कामकाजासाठी बांध्ये लेजिस्लेटिव्ह असेंब्ली डिवेटस्, १९४७, खंड दहा आणि परिषदेतील कामकाजासाठी बांध्ये लेजिस्लेटिव्ह कौसिल डिवेटस्, १९४७, खंड बारा पहा.

*सन १९५८ चा मुंबई अधिनियम ७५ याचे कलम ८ पुढीलप्रमाणे आहे :—

"८. मध्यप्रांत व वन्हाड नगरसेना अधिनियम, १९४७ आणि सौराष्ट्र राज्य नगरसेना अध्यादेश, १९४८ हे हचाद्वारे रद्द करण्यात येत आहेत; परंतु अशारीतीने रद्द केल्यामुळे,

(अ) अशारीतीने रद्द केलेल्या विधींच्या पूर्वींच्या अंमलास, किंवा

(ब) अशारीतीने रद्द केलेल्या विधींच्या उपवंधांपैकी कोणत्याही उपवंधाविरुद्ध केलेल्या कोणत्याही अपराधाच्या बाबतीत झालेली कोणतीही शास्ती, जप्ती किंवा शिक्षा यांस, किंवा

(क) अशा पूर्वोक्त शास्तीच्या, जप्तीच्या किंवा शिक्षेच्या बाबतीत करावयाची कोणतीही चौकशी, वैध कारवाई किंवा उपाययोजना करता, चालू ठेवता किंवा अंमलात आणता येईल, आणि अशी कोणतीही शास्ती, जप्ती किंवा शिक्षा लादता येईल.".

*सन १९५८ चा मुंबई अधिनियम ७५, कलम ३ अन्वये "मुंबई प्रांतात" या शब्दांऐवजी हे शब्द दाखल करण्यात आले.

*मूळ पोट-कलमाऐवजी हे पोट-कलम वरील अधिनियमाच्या कलम ४ (१) अन्वये दाखल करण्यात आले.
A-14-2-4

(३) तो बूहन्मुंबईच्या क्षेत्रात आणि अहमदाबाद वरो नगरपालिका व अहमदाबाद छावणी यांच्या हडीत समाविष्ट असलेल्या क्षेत्रात ताबडतोब अंमलात येईल. '[मुंबई होमगार्ड (व्याप्ती वाढविणे व मुघारणा) अधिनियम, १९५८ याच्या प्रारंभाच्या तारखेपासून तो मुंबई राज्याच्या संबंध सौराष्ट्र प्रदेशात आणि विदर्भ विभागाच्या ज्या प्रदेशात, अशा तारखेच्या लगतपूर्वी, मध्यप्रांत व वन्हाड होमगार्ड अधिनियम, १९४७ अंमलात होता त्या प्रदेशात अंमलात येईल.]' [राज्य] शासनास शासकीय राजपत्रात प्रसिद्ध केलेल्या अधिसूचनेद्वारे असा निवेश देता येईल को, तो अशा अधिसूचनेत निर्दिष्ट करण्यात येईल त्या तारखेस कोणत्याही इतर क्षेत्रात अंमलात येईल.

होमगार्डची
रचना व
महासमा-
देशक
व समादेशक
यांची नेमणूक.

२. (१) '[राज्य] शासन कलम १, पोट-कलम (३) यात निर्दिष्ट केलेल्या क्षेत्रासाठी तसेच उक्त पोट-कलम (३) अन्वये जाहीर केलेल्या प्रत्येक क्षेत्रासाठी, होमगार्ड या नावाच्या एका स्वयंसेवक संस्थेची रचना करील. लोकांचे संरक्षण, मालमत्तेचे रक्षण व सार्वजनिक सुरक्षितता यासंबंधी हच्या अधिनिय-साच्या व तदन्वये केलेल्या नियमांच्या उपबंधानुसार अशा संस्थेतील सदस्य त्यांस नेमून दिलेली कामे' [व कर्तव्य] बजावतील.

*[(१-अ) सौराष्ट्र प्रदेशाच्या व विदर्भ विभागाच्या संबंधात, मुंबई होमगार्ड (व्याप्ती वाढविणे व मुघारणा) अधिनियम, १९५८ याच्या प्रारंभाच्या लगतपूर्वी उभारलेली किंवा रचना केलेली होमगार्ड संघटना ही, पोट-कलम (१) अन्वये रचना केलेलो संघटना आहे असे समजण्यात येईल.]

(२) पोट-कलम (१) अन्वये रचना करण्यात आलेल्या प्रत्येक होमगार्डसाठी '[राज्य] शासन एक समादेशक (कमांडट) नेमील.

*[(३) तसेच राज्य शासन होमगार्डसाठी एक महासमादेशक (कमांडट जनरल) नेमील व त्याजकडे संबंध '[मुंबई राज्यातील] होमगार्डवर सर्वसाधारण देखरेख व नियंत्रण ठेवण्याचे काम असेल.]

सदस्यांची
नेमणूक

*[३. (१) महासमादेशकांच्या मंजुरीस अधीन राहून, समादेशकास राज्य शासन वेळोवेळी ठरवील असे काम करण्यास लायक व राजी असलेल्या व्यक्ती होमगार्डचे सदस्य म्हणून नेमता येतील आणि त्यास अशा कोणत्याही सदस्यास होमगार्डमधील कोणत्याही अधिकाराच्या जागवर नेमता येईल.

(२) पोट-कलम (१) मध्ये काहीही असले तरी, महासमादेशकास राज्य शासनाच्या मंजुरीस अधीन राहून, अशा कोणत्याही सदस्यास आपल्या प्रत्यक्ष नियंत्रणाखाली असलेल्या कोणत्याही जागवर तेमता येईल.]

* वरील अधिनियमाच्या कलम ४ (२) अन्वये हा मजकूर समाविष्ट करण्यात आला.

* "प्रांतिक" या शब्दाएवजी हा शब्द, विधी अनुकूलन आदेश, १९५० अन्वये दाखल करण्यात आले.

* सन १९५० चा मुंबई अधिनियम ११, कलम २ (१) अन्वये हे शब्द समाविष्ट करण्यात आले.

* सन १९५८ चा मुंबई अधिनियम ७५, याच्या कलम ५ (२) अन्वये पोट-कलम (१-अ) समाविष्ट करण्यात आले.

* सन १९५० चा मुंबई अधिनियम ११, कलम २ (२) अन्वये हे पोट-कलम समाविष्ट करण्यात आले.

* सन १९५८ चा मुंबई अधिनियम ७५, याच्या कलम ५ (२) अन्वये "दुसऱ्या राज्यात घातलेले प्रदेश वगळून, पुनर्खनेच्या पूर्वीच्या संबंध मुंबई राज्यातील" हच्या शब्दाएवजी हे शब्द दाखल करण्यात आले.

* मूळ कलमाएवजी कलम ३ हे सन १९५० चा मुंबई अधिनियम ११, कलम ३ अन्वये दाखल करण्यात आले.

[(३) मुंबई होमगार्ड (व्याप्ती वाढविणे व सुधारणा) अधिनियम, १९५७ याच्या प्रारंभाच्या लगतपूर्वी, मध्यप्रांत व वन्हाड होमगार्ड अधिनियम, १९४८ अन्वये किंवा सौराष्ट्र राज्य होमगार्ड सेना अध्यादेश, १९४८ अन्वये उमारलेल्या किंवा रचना केलेल्या होमगार्ड मधील असलेली प्रत्येक व्यक्ती हच्चा कलमान्वये नेमलेली व्यक्ती आहे असे समजले जाईल आणि तिला दिलेले नेमणुकीचे प्रमाणपत्र व गणवेष त्याप्रमाणे कायदेशीर असतील].

[४. (१) प्रशिक्षण घेण्यासाठी किंवा हच्चा अधिनियमाच्या किंवा तदन्वये केलेल्या नियमांच्या सदस्यांची उपबंधानुसार होमगार्डना नेमन दिलेली कामे किंवा कर्तव्ये यांपैकी कोणतेही काम किंवा कर्तव्य बजावण्या- कामे व कर्तव्ये. साठी होमगार्डला कोणत्याही वेळी बोलाविष्याचा समादेशकास अधिकार आहे.

(२) महासामादेशकास, आकस्मिक प्रसंगी, [मुंबई राज्यातील] कोणत्याही भागात शिक्षण घेण्या- बोलाविष्याचा समादेशकास अधिकार आहे.]

५. (१) होमगार्डमधील सदस्यास कलम ४ अन्वये बोलाविष्यात येईल तेच्छा, त्यावेळी अंमलात शक्ती, असलेल्या कोणत्याही अधिनियमान्वये नेमलेल्या पोलीस अधिकाऱ्यास जे अधिकार व विशेष अधिकार संरक्षण व असतील व जे संरक्षण मिळत असेल तेच अधिकार व विशेष अधिकार त्यास असतील व तेच संरक्षण त्यास नियंत्रण.

(२) होमगार्ड सदस्य या नात्याने आपली कामे [किंवा कर्तव्ये] बजावीत असताना अशा सदस्यांना केलेल्या किंवा जे करण्याचा त्याचा आशय होता अशा कोणत्याही कृत्याच्या बाबतीत त्याजविस्तृद्ध दाखल करण्यात येणार नाही.

६. होमगार्डमधील सदस्य या नात्याने आपली कामे [किंवा कर्तव्ये] बजावीत असताना अशा सदस्यांना केलेल्या किंवा जे करण्याचा त्याचा आशय होता अशा कोणत्याही कृत्याच्या बाबतीत त्याजविस्तृद्ध दाखल करण्यात येणार नाही. अधिकाऱ्यांनी नियंत्रण ठेवणे.

[६-अ. (१) जी कोणतीही व्यक्ती कोणत्याही कारणामुळे होमगार्डातील सदस्य असण्याचे बंद सदस्य होईल ती आपल्या नेमणुकीचे किंवा पदाचे प्रमाणपत्र व होमगार्डचा असा सदस्य म्हणून त्यास पुरविष्यात असण्याचे बंद आलंदे हत्यारे, सरंजाम, कपडे व इतर आवश्यक वस्तू ही समादेशकाच्या किंवा समादेशक निदरा देईल झाल्यावर अशा व्यक्तीच्या व अशा ठिकाणी तावडतोव स्वाधीन करील. प्रमाणपत्र,

(२) कोणत्याही दंडाधिकाऱ्यास आणि त्या त्यावेळी लेखी नमूद करावयाच्या विशेष कारणांसाठी हत्यारे वर्गे बृहन्मुंबई पोलीस उप-आयुक्त (डेप्युटी कमिशनर ऑफ पोलीस) व इतरव सहाव्यक पोलीस अधीक्षक स्वाधीन (असिस्टेंट सुपरिन्टेंट ऑफ पोलीस) किंवा पोलीस उप-अधीक्षक (डेप्युटी सुपरिन्टेंट ऑफ पोलीस) करणे. यांच्यादर्जावून कमी दर्जाचा नसलेल्या कोणत्याही पोलीस अधिकाऱ्यास अशा रीतीने स्वाधीन न केलेले कोण- तेही ब्रनाणपत्र, हत्यारे, सरंजाम, कपडे किंवा इतर आवश्यक वस्तू याकरिता झडती घेण्यासाठी व ती ज्या कोणत्याही ठिकाणी सापडतील त्याठिकाणी ती जल्त करण्यासाठी अधिपत्र काढता येईल. अशा रीतीने काढलेले प्रत्येक अधिपत्र हे, फौजदारी प्रक्रिया सहिता, १८९८ याच्या उपबंधास अनुसरून पोलीस अधिकारी किंवा जर अधिपत्र काढणारा दंडाधिकारी किंवा पोलीस अधिकारी तसा निदरा देईल तर इतर कोणतीही व्यक्ती बजावील.

^१ हे पोटकलम सन १९५८ चा मुंबई अधिनियम ७५, कलम ६ अन्वये जादा दाखल करण्यात आले.

^२ सन १९५० चा मुंबई अधिनियम ११, कलम ४ अन्वये कलम ४ हे मूळ कलमाएवजी दाखल करण्यात आले.

^३ सन १९५८ चा मुंबई अधिनियम ७५, कलम ७ अन्वये 'दुसऱ्या राज्यात घाटलेले प्रदेश वगळून, पुनर्रचनेपूर्वीच्या मुंबई राज्यातील' या शब्दाएवजी हे शब्द दाखल करण्यात आले.

^४ सन १९५० चा मुंबई अधिनियम ११, कलम ५ अन्वये हे शब्द समाविष्ट करण्यात आले.

^५ वरील अधिनियमाच्या कलम ६ अन्वये कलमे ६-अ व ६-ब समाविष्ट करण्यात आला.

(३) एकाद्या व्यक्तीला पुरविष्यात आलेली कोणताही वस्तु, महासमादेशकाच्या आदेशानुसार त्याची मालमत्ता झालेली असेल तर त्या वस्तूस हच्या कलमातील कोणताही उपबंध लागू होतो असे समजज्ञात येणार नाही.]

कर्तव्य वर्गे^१ [६-ब. (१) समादेशकाच्या नियंत्रणाखाली असलेला होमगार्डील कोणताही सदस्य कलम ४ बजावण्यास अन्वये त्यास बोलाविष्यात आल्यावर, वाजवी कारणाशिवाय, असा आदेश पाठ्यात किंवा होमगार्ड हयगय केल्या-म्हणून असलेली आपली कामे करण्यात व कर्तव्ये बजावण्यात हयगय करील किंवा असा आदेश पाठ्याचे बदल सदस्यास किंवा कामे करण्याचे व कर्तव्ये बजावण्याचे नाकारील अगर त्याची कामे व कर्तव्ये ज्याने बजावण्यासाठी शिक्षा. त्यास दिलेला कोणताही वैध आदेश किंवा निवेदा पाठ्यात हयगय करील किंवा पाठ्याचे नाकारील किंवा शिस्तीचा कोणताही भंग केल्याबद्दल किंवा गैरवतणूक केल्याबद्दल दोषी असेल तर, अशा समादेशकास त्याला निलंबित करण्याचा, किंवा पन्नास रुपयांदून अधिक नाही इतक्या रकमेपर्यंत दंड करण्याचा प्राधिकार असेल. ^२ [ज्या वर्तणुकीमुळे होमगार्डच्या सदस्यावर फीजदारी आरोप ठेवण्यात येऊन त्यास दोषी असेल.] महासमादेशकास त्याच्या प्रत्यक्ष नियंत्रणाखाली असलेल्या जागेवर नेमण्यात आलेल्या कोणत्याही होमगार्डच्या बाबतीत तसाच प्राधिकार असेल.

^१ [(१-अ) या अधिनियमात काहीही अंतर्भूत असले तरी समादेशकाच्या भर्ते कोणत्याही होमगार्ड सदस्याच्या सेवेची यापुढे आवश्यकता राहिली नसेल तर विहित करण्यात येतील अशा शर्तीस अधीन राहून अशा सदस्यास कोणत्याही वेळी सेवाप्रवत करण्याचा प्राधिकार समादेशकास असेल. तसेच महासमादेशकास त्याच्या प्रत्यक्ष नियंत्रणाखाली असलेल्या जागेवर नेमण्यात आलेल्या कोणत्याही होमगार्डच्या बाबतीत तसाच प्राधिकार असेल.]

(२) जेव्हा महासमादेशक किंवा समादेशक पोट कलम (१) अन्वये कोणत्याही होमगार्डस निलंबित करण्याविषयी, त्यास खालच्या दर्जावर आणण्याविषयी, पदच्युत करण्याविषयी किंवा दंड करण्याविषयी आदेश देईल तेच्छा, तो असा आदेश, त्याची कारणे व त्याने केलेल्या चौकशीचे टिपण ही लेखी नमूद करील किंवा नमूद करण्याची व्यवस्था करील आणि संबंधित व्यक्तीस आपली बाजू मांडून वचाव करण्याची संधी दिल्याचून महासमादेशक किंवा समादेशक असा कोणताही आदेश देणार नाही.

(३) समादेशकाच्या आदेशामुळे व्यथित झालेल्या कोणत्याही होमगार्ड सदस्यास अशा आदेशाची नोटीस त्याक्तव्र बजावण्यात आल्याच्या तारखेपासून तीस दिवसांच्या आत महासमादेशकाकडे अपोल वर सांगितलेल्या मुदतीत राज्य शासनाकडे अपोल करता येईल. अशा अपिलात यथास्थिति महासमादेशकास देशकास किंवा राज्य शासनास आपणास योग्य वाटेल असा आदेश देता येईल.

(४) महासमादेशकास किंवा राज्य शासनास अनुक्रमे समादेशकाने किंवा महासमादेशकाने पोट-कलम (१) ^३ [किंवा (१-अ)] अन्वये दिलेल्या कोणत्याही आदेशाची वैधता किंवा औचित्य याविषयी आपली खात्री करून घेण्यासाठी यथास्थिति समादेशकाने किंवा महासमादेशकाने दिलेल्या अशा आदेशासंबंधीची कागदपत्रे कोणत्याही वेळी मागविता येतील व त्यांची तपासणी करता येईल, तसेच त्यास योग्य वाटेल असा त्यासंबंधी आदेश देता येईल.

^१ कलमे ६-अ आणि ६-ब ही सन १९५० चा मुंबई अधिनियम ११, कलम ६ अन्वये समाविष्ट करण्यात आली.

^२ हा मजकूर सन १९५४ चा मुंबई अधिनियम ४, कलम २ (एक) अन्वये समाविष्ट करण्यात आला.

^३ सन १९५४ चा मुंबई अधिनियम ४, कलम २ (दोन) अन्वये पोट-कलम (१-अ) समाविष्ट करण्यात आले.

वरील अधिनियमाच्या कलम २ (तीन) अन्वये हा मजकूर समाविष्ट करण्यात आला.

(५) यात यापूर्वी तरतूद केल्याप्रमाणे ज्यावर अपोल करण्यात येणार नाही असा प्रत्येक आदेश आणि हच्चा कलमान्वये अपिलात किंवा फेरतपासांगी दिलेला प्रत्येक आदेश अखेरचा असेल.

(६) हच्चा कलमान्वये केलेला कोणताही दंड, तो जण न्यायालयाने केलेला दंड आहे असे समजन' न्यायालयाने केलेला दंड वसूल करण्यासाठी कोजदारी प्रक्रिया सहिता, १८५८ हीत जी रीत निश्चिन्त केली असेल त्या रीतीने वसूल करता येईल.

(७) हच्चा कलमान्वये होमगार्ड सदस्यास जी कोणतीही शिक्षा देश्यात आली असेल त्याशिवाय आणखी कलम ७ अन्वये किंवा त्या त्या वेळी अंभलात असलेल्या इतर कोणत्याही विधि अन्वये जी शास्ती दिली जाग्यास तो पात्र असेल ती शास्ती त्याला दिली जाईल.]

७. (१) जर कोणताही होमगार्ड सदस्य कलम ४ अन्वये त्यास बोलाविण्यात आल्यावर '[वाजी शास्ती सवबीवावत], असा आदेश पाळण्यास किंवा होमगार्ड सदस्य म्हणून असलेली त्याची कामे करण्यास हयगय करील किंवा असा आदेश पाळण्याचे किंवा अशी कामे करण्याचे नाकारील अगर त्याची कर्तव्ये त्याने बजावण्यासाठी त्यास दिलेला कोणताही वैध आदेश किंवा निदेश पाळण्यात हयगय करील किंवा पाळण्याचे नाकारील तर, तो दोपी ठरविण्यात आला असता, तीन महिने पर्यंत अमू शकेल एवढ्या मुदतीच्या साध्या कंदेच्या शिक्षेस पात्र होईल किंवा अडीचशे स्पष्टे पर्यंत अमू शकेल एवढ्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल किंवा या दोन्ही शिक्षांस पात्र होईल.

[(१-अ) जर कोणताही होमगार्ड सदस्य कलम ६-अ, पोटकलम (१) याच्या उपवंशास अनुसऱ्हन, आपल्या नेमणुकीचे किंवा पदाचे प्रमाणपत्र किंवा इतर कोणतीही वस्तू स्वाधीन करण्यात बुढ्याहा हयगय करील किंवा स्वाधीन करण्याचे नाकारील तर त्यास, दोपी ठरविण्यात आले असता एक महिन्यापर्यंत असू शकेल एवढ्या मुदतीच्या कंदेची शिक्षा होईल किंवा शंभर रूपये पर्यंत अमू शकेल एवढ्या दंडाची शिक्षा होईल किंवा हच्चा दोन्ही शिक्षा होतील.]

(२) समादेशकाच्या पूर्वमंजूरीवाचून पोट-कलम (१) '[किंवा (१-अ)] अन्वये कोणतीही कारवार्ड दाखल करण्यात येणार नाही.

(३) जी कोणतीही व्यक्ती पोट-कलम (१) '[किंवा (१-अ)] अन्वये शिक्षापत्र असलेला अपराध करील तिला अधिपत्रावाचून अटक करण्याचा पोलीस अधिकार्यास अधिकार आहे.

८. "[राज्य] शासनास पुढील गोष्टीवावत हच्चा अधिनियमाशी मुसंगत असे नियम करता येतील :— नियम.

'[(अ) कलम ४ द्वारे समादेशक किंवा महासनादेशक यास दिलेल्या शक्ती होमगार्डच्या कोणत्याही अधिकार्याने वापरण्याची तरतूद करणे;]

(ब) पोलीस बलाच्या सहाय्यार्थ काम करीत असताना, होमगार्डवर पोलीस बलातील अधिकार्यांनी नियंत्रण ठेवण्याची तरतूद करणे;

(क) होमगार्डची संघटना, नेमणक, सेवेच्या शक्ती, कामे, शिस्त, हत्यारे, सरंजाम व कपडे यांचे व ज्या रीतीने त्याना कामावर बोलाविता येईल त्या रीतीचे नियमन करणे;

^१ 'पुरेशा सवबीवाचून' या मजकुराएवजी हा मजकूर, सन १९५० चा मुंबई अधिनियम ११, कलम ७ (१) अन्वये दाखल करण्यात आला.

^२ पोट-कलम (१-अ) हे सन १९५० चा मुंबई अधिनियम ११, कलम ७ (२) अन्वये समाविष्ट करण्यात आले.

^३ हा मजकूर वरील अधिनियमाच्या कलम ७ (३) अन्वये समाविष्ट करण्यात आला.

^४ हा मजकूर वरील अधिनियमाच्या कलम ७ (४) अन्वये समाविष्ट करण्यात आला.

^५ "प्रांतिक" या शब्दाएवजी हा शब्द विधि अनुकूलत आदेश, १९५० अन्वये दाखल करण्यात आला.

^६ मूळ खंडाएवजी हा खंड सन १९५० चा मुंबई अधिनियम ११, कलम ८ अन्वये दाखल करण्यात आला.

(ड) हथा अधिनियमाचे कलम ५ याअन्वये वापरण्याजोऱ्या कोणत्याही शक्ती होमगार्डनी वापरण्याविषयी नियमन करणे;

(इ) सामान्यतः हथा अधिनियमाचे उपबंध अंमलात आणणे.

होमगार्ड सदस्य लोकसेवक अर्थात् सामान्यवाची विधानमंडळ ९. हथा अधिनियमान्वये काम करणारे होमगार्ड सदस्य हे, भारतीय दंड संहिता, कलम २१ च्या असणे.

होमगार्ड राज्य [९-अ. (१) होमगार्ड सदस्य हा, तो होमगार्ड सदस्य आहे याच केवळ कारणामुळे, मुंबई विधानविधानमंडळ सभेचा किंवा मुंबई विधानपरिषदेचा सदस्य म्हणून निवडला जाण्यास व असप्यास अपात्र ठरविला जाणार किंवा स्थानिक नाही.]

संस्था यांच्या (२) त्या त्या वेळी अंमलात असलेल्या कोणत्याही विधीत तद्विद्वद काहीही अंतर्भूत असले तरी, होमगार्ड निवडणुका सदस्य हा, तो होमगार्ड सदस्य आहे याच केवळ कारणामुळे कोणत्याही स्थानिक प्राधिकरणाचा सदस्य लढविष्यास म्हणून निवडला जाण्यास व असप्यास अपात्र ठरविला जाणार नाही.] अपात्र नसणे.

नियमन व अद्यादेशी १०. मुंबई होमगार्ड अध्यादेश, १९४६, हा याअन्वये निरसित करण्यात आला आहे :

परंतु, उक्त अध्यादेशान्वये रचना करण्यात आलेली होमगार्ड तंघटना ही हथा अधिनियमान्वये रचना करण्यात आलेली होमगार्ड संघटना आहे असे समजले जाईल आणि उक्त अध्यादेशान्वये केलेल्या व हा अधिनियम अंमलात येण्याच्या लगतपूर्वी अंमलात असलेल्या सर्व नेनणका व नियम ही अंमलात असप्याचे चालू राहील आणि ती हथा अधिनियमात अनुलक्षून करण्यात आली आढेत असे समजले जाईल.

(यथार्थ अनुवाद),

य. श. कानिटकर,
माध्या संचालक, महाराष्ट्र राज्य.

^१ सन १९५० चा मुंबई अधिनियम ११ याच्या कलम ९ अन्वये कलम ९-अ समीक्षित करण्यात आले.